

The Liberation of Jerusalem's Impact on Halacha

1) שו"ת הר צבי אורח חיים ב סימן קלא

+מתוכן הענינים/ אדר תשט"ו זמן קריאת המגילה בירושלם החדשה כשהיתה מנותקת מהעיר העתיקה המוקפת חומה .
 בדבר הערתו על זמן קריאת המגילה בירושלם כהיום שירושלם העתיקה המוקפת חומה היא כולה בידי גוים ושום יהודי לא נמצא בה...
 ולפי"ז י"ל שגם אם נפרש את הפשיטות בירושלמי כפירוש הקרבן העדה דבו אין קורין ק"ו שבחוצה אין קורין - זה דוקא אם גם בכפר הסמוך אין
 בו עשרה בטלנין שבוה נסתפק בירושלמי לומר שמ"מ בכפר הסמוך יקראו בט"ו כבתחילה הואיל והכפר לא נשתנה מבתחילה, וע"ז פשיט
 הירושלמי שאין קורין בו בט"ו אבל אם בכפר הסמוך יש עכשיו עשרה בטלנין אעפ"י שבכרך עצמו אין בו עשרה בטלנין מ"מ כל שבסמוך לו יש
 שם עשרה בטלנין גם הכרך עצמו כרך שיש בו עשרה בטלנין מיקרי וישראל הנכנס שם בפורים יקרא בט"ו וגם הסמוך לדרך יקראו בט"ו לכו"ע.

2) משנה מסכת כלים פרק א

משנה ו [*] - עשר קדושות הן ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות ומה היא קדושתה שמביאים ממנה העומר והבכורים ושתי הלחם מה שאין
 מביאים כן מכל הארצות :
 משנה ז [*] - עיירות המוקפות חומה מקודשות ממנה שמשלחים מתוכן את המצורעים ומסבבין לתוכן מת עד שירצו יצא אין מחזירין אותו :
 משנה ח - [*] לפני מן החומה מקודש מהם שאוכלים שם קדשים קלים ומעשר שני הר הבית מקודש ממנו

3) תוספות מסכת יבמות דף פב עמוד ב - ירושה

עוד שאל ה"ר שמואל מאניוב את ר"י דהכא קאי ר' יוחנן כר' יוסי דירושה ראשונה ושניה יש להם דקדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבא ובפרק
 השוחט והמעלה (זבחים דף קז:) קאמר הש"ס לר' יוחנן דקדשה לעתיד והשיב ר"י דלמעשרות ודאי לא קדשה הארץ לעתיד אבל קדושת ירושלים
 והבית קדשה שקדושת מחיצות קיימא כל שעה מאשר לו חומה דדרשי' במגילה (דף י: ושם) אע"פ שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן אי נמי קדושת
 ירושלים משום דאיקרי נחלה אין לה הפסק א"נ משום דכתיב (תהלים קלב) זאת מנוחתי עדי עד

4) רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ו הלכה טז

ולמה אני אומר במקדש וירושלים קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא, ובקדושת שאר א"י לענין שביעית ומעשרות וכיוצא בהן לא קדשה לעתיד
 לבוא, לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה, והרי הוא אומר והשמותי את מקדשיכם ואמרו חכמים אע"פ ששוממין
 בקדושתן הן עומדים אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכבוש ונפטרה מן
 התורה ממעשרות ומשביעית שהרי אינה מן ארץ ישראל, וכיון שעלה עזרא וקדשה לא קדשה בכיבוש אלא בחזקה שהחזיקו בה ולפיכך כל מקום
 שהחזיקו בה עולי בבל ונתקדש בקדושת עזרא השנייה הוא מקודש היום ואע"פ שנלקחה הארץ ממנו וחייב בשביעית ובמעשרות על הדרך שביארנו
 בהלכות תרומה.

ורחוקה, וכיאר שמה הרשב"ם, שבית סאה
 שהיתה קרובה לירושלים היתה שוה הרבה
 יותר מאשר בית סאה ברחוק מקום מירושלים,
 שהרי ביהמ"ק עומד הוא להיבנות בירושלים,
 ולשם יצטרכו כולם לעלות לרגל, וממילא כל
 הקרוב יותר לירושלים שוה יותר. וממילא לפי"ז
 תמוה הדבר היאך זה שלא ידעו דוד ושמואל
 שמקום המקדש צ"ל בירושלים, הלא הכל ידעו
 דבר זה, שהקרקעות הסמוכות לירושלים היו
 שוות יותר, ומן ההכרח לומר דמה"ט הוא זה,
 ששמה עתיד המקדש להבנות.

Why do I say that the original consecration sanctified the Temple and Jerusalem for eternity, while in regard to the consecration of the remainder of Eretz Yisrael, in the context of the Sabbatical year, tithes, and other similar [agricultural] laws, [the original consecration] did not sanctify it for eternity? Because the sanctity of the Temple and Jerusalem stems from the Shechinah, and the Shechinah can never be nullified.⁸⁰ Therefore, [Leviticus 26:31] states: "I will lay waste to your Sanctuaries." The Sages declared: 81 "Even though they have been devastated, their sanctity remains."
 In contrast, the [original] obligation to keep the laws of the Sabbatical year and tithes on the Land stemmed from the fact that it was conquered by the [Jewish people, as a] community. Therefore, when the land was taken from their hands [by the Babylonians,] their [original] conquest was nullified. Thus, according to Torah law, the land was freed from the obligations of the Sabbatical year .and of tithes because it was no longer Eretz Yisrael.

ב. ירושלים – עיר הבירה

והנראה לומר בזה, דב' הלכות יש
 בירושלים: א', שיש בה מקצת מקדושת
 המקדש, אשר בגלל כן אוכלין בה קק"ל; וב',
 היא עיר הבירה של מלכות ד' בא"י, דמבואר
 בזהר עה"פ אשרן ארץ שמלכך בן חורין,
 דקאי א"י שהמלך שלה הוא הקב"ה, ונקרא
 בן חורין על שם שמשחרר את העבדים העברים
 בשנת היובל, ואף דמעמידים מלך בשר ודם
 למלוך, איתא במדרכי סוף פ"א דקדושין,
 דמה"ט קי"ל דמלך שמחל על כבודו אין
 כבודו מחול, דאין המלך הבעלים על המלכות
 שיוכל למחול, ודוקא חכם שמחל על כבודו,

5) Rav Shachter – B'Ikvei Hatzon p. 221

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תשעה באב ושאר תעניות סימן תקסא

דין הרואה ערי יהודה וירושלים והמקדש בחורבנו, ובו ה' סעיפים .
 סעיף א - [*א] הרואה (א) א' ערי יהודה (ב) א בחורבנו אומר: ערי קדשך היו מדבר, וקורע (ואינו חייב לקרוע
 אלא (ג) כשמגיע סמוך להם כמו מן ב' הצופים לירושלים) (ב"י).
 סעיף ב - (ד) ב הרואה ירושלים בחורבנה, אומר: ציון היתה מדבר שממה; וכשרואה (ה) בית המקדש, אומר:
 בית קדשינו ותפארתנו אשר הללך בו אבותינו היה לשרפת אש וכל מחמדנו היה להרבה, (ו) וקורע.

מגן אברהם - א (פמ"ג) בחורבנו. אע"פ שיושבין בהן ישראל כיון שהאומות מושלים עליהם מקרי חורבן:

(11) בעקבי הצאן ס' יח

אך בנוגע לחובת הקריעה על ירושלים בחורבנה, בזה נחלקו גדולי זמננו. יש מהם שסוברים, שירושלים היתה עיקר עיר המלוכה, וחובת הקריעה עליה היא בתורת אבלות על אבדן שלטון ומלכות ישראל, וא"כ, לאחר מלחמת ששת הימים, שהיא נמצאת תחת שלטון ישראל, שוב אין על מה לקרוע¹⁰.
אכן שמעתי בזה מכב' מו"ר הגריד"ס ז"ל, שאינו נראה כן, וטפי נראה, שחובת הקריעה על ירושלים היא בתורת אבלות על המקדש בחורבנו. דאף ירושלים יש בה קדושת המקדש

12) Rabbi J. J. Schacter – Facing the Truths of History, Torah U'Mada Journal 8 p. 223

• At the end of the section on "Fast Days" in his popular survey of the Jewish festivals, *Ha-Mo'adim ba-Halakhab*, the late Rabbi Shlomo Yosef Zevin discussed the halakhic obligation to tear *keriyab* upon seeing the 'arei *Yehudab*. He concluded his remarks with the following: וכתבו הפוסקים חורבנו של ערי יהודה הוא שעכ"ם מושלים עליהן. מסתבר. שם: שיחרורן של ערי יהודה משלטון נכרים והקמת מדינת ישראל (אשרינו שזכינו לכך?) בטל¹⁰¹. דין הקריעה על אותן הערים
In 1981, an English translation of this work appeared in which this passage appears in the following way: "The commentators on *Shulchan Aruch* define the term 'the cities of Yehudah in ruins' as meaning that the gentiles are ruling over them. It could be argued that since the liberation of the cities of the Judean hills from gentile rule the law of rending the garments for these cities may no longer be in force."¹⁰² Strikingly, and without explanation, the Hebrew phrase, printed above in bold print, is conspicuously absent.¹⁰³ It is interest-

(13) בעקבי הצאן ס' לב

1) והנה מדינת אמריקא עוד לא קיבלה את קביעות ממשלת מדינת ישראל על ירושלים כעיר הבירה, ועדיין נוקטת שתל-אביב היא עיר הבירה. ויש שדורשים לשבח, שבאמת מן הנכון שלא לקבוע את ירושלים כעיר הבירה, מאחר שאין הממשלה הנוכחית שבארץ מלכות ביד, וכדברי הרמב"ם הג"ל. ואחרים טוענים ואומרים, שבד"א (שיש למנוע מלקבוע את ירושלים כעיר הבירה כשאין הממשלה בידי מלכי ביד), דוקא כשיש שמה ממשלה של מלכות אחרת, אבל אם אין הממשלה בבחינת מלכות בכלל, אלא בבחינת דמוקרטיא, לא איכפת לן אם קובעים את ירושלים כעיר הבירה שלה, ועיין.

14) Rav Aviner – Torah Musings

Q: Has not the time arrived to change the text of Nachem: the city that is destroyed, despised and desolate—in reference to Jerusalem?
A: Please come and visit our yeshiva, Ateret Yerushalayim, in the heart of the Old City of Jerusalem, in the Muslim Quarter, and you will be persuaded.

15) Nefesh Harav p. 79

דינה כרוו בו.
וכשפרסם אחד מהרבנים (תיכף לאחר מלחמת ששת הימים) שמן הנכון הוא לתקן ולעדכן את הנוסח של תפילת נחם שאומרים בט"ב, צעק רבנו על כך⁶ ואמר לתלמידיו שאיננו רואה בזה שום צורך לשנות את הנוסח, שכל עוד שלא יהיה המקדש בנוי על מקומו, כל העיר ירושלים היא בבחינת אבלה וחורבה וכי.⁷
ונוסף לשני הסוגים של קדושה הקיימות בא"י, הוסיף עוד רבנו, ז"ל, לומר בשיעוריו⁸ [בשם אביו הגי"ר משה, ז"ל], שיש עוד ענין שלישי
5. עמשי"כ במאמרו בדיון קריעה על ערי יהודה בחורבנו בזה"י (שנדפס בקובץ תושבע"פ, כרך כ"ב) אות ח'.
6. עיי מסורה חוברת ז', עמוד יט.
7. וכשעמדו רגליו של האסטרונוט הראשון ע"ג קרקע הלבנה, יצא אותו התייח לחדש – ונדפס הדבר בעיתוני באסטון – שמעתה מן הראוי לשנות את הנוסח שאומרים בשעת קידוש הלבנה ולומר כשם שאני רוקד כנגדך ואיני נוגע בך, תחת מלומר ואיני יכול לנגוע בך, שהרי חזינן שכן יכולים בני"א לנגוע בלבנה. ושמעתי מהתלמידים שלמדו אצל רבנו בקיץ ההוא, שהקפיד רבנו מאוד על שינוי זה, דודאי פשיטא שכונתו רק לומר שעכשיו בשעה שאנו אומרים ברכת קידוש לבנה, ורגליו עומדות ע"ג קרקע תבל, כעת, אין אנו יכולים לנגוע בלבנה, וז"פ. ואתו הרב שהציע לשנות את הנוסח הוא רק מעוניין בפרסומת עיתונאית...
8. עיי קונטרס קה"ח בקובץ חידו"ת, עמוד נה, ובסי פיר דרשות במאמר ברית ארצות הברית וירושלים אית ב' והוכרחה הדושה אבות אוו קדושת סיני).